વિક્રમ સંવત-૨૦૩૬, શ્રાવણ સુદ-૩, બુધવાર, તા. ૧૩-૮-૧૯૮૦
વચનામૃત-૪૭, ૫૦, ૬૨, ૭૫. પ્રવચન નં. ૬

ત્રૈકાલિક ધ્રુવ દ્રવ્ય કભી બંધા નહીં હૈ. મુક્ત હૈ યા બંધા હૈ વહ વ્યવહારનયસે હૈ, વહ પર્યાય હૈ. જૈસે મકડી અપની લારમેં બંધી હૈ વહ છૂટના ચાહે તો છૂટ સકતી હૈ, જૈસે ઘરમેં રહનેવાલા મનુષ્ય અનેક કાર્યોંમેં, ઉપાધિયોંમેં, જંજાલમેં ફંસા હૈ પરંતુ મનુષ્યરૂપસે છૂટા હૈ; વૈસે હી જીવ વિભાવકે જાલમેં બંધા હૈ, ફંસા હૈ, પરંતુ પ્રયત્ન કરે તો સ્વયં મુક્ત હી હૈ. ચૈતન્ય તો જ્ઞાન-આનંદકી મૂર્તિ-જ્ઞાયકમૂર્તિ હૈ, પરંતુ સ્વયં અપનેકો ભૂલ ગયા હૈ. વિભાવકા જાલ બિછા હૈ ઉસમેં ફંસ ગયા હૈ, પરંતુ પ્રયત્ન કરે તો મુક્ત હી હૈ. દ્રવ્ય બંધા નહીં હૈ. ૪૭.

વચનામૃત, ૪૭વાં બોલ. '**ત્રૈકાલિક ધ્રુવ દ્રવ્ય કભી બંધા નહીં હૈ.**' આહાહા..! અંતર જો વસ્તુ હૈ, ત્રિકાલી દ્રવ્ય પદાર્થ કભી બંધા નહીં હૈ. યદિ દ્રવ્ય બંધ જાય તો દ્રવ્યકા અભાવ હો જાય. આહા..! વસ્તુ યદિ બંધમેં આ જાયે, પર્યાયમેં બંધમેં આયે તો પર્યાય મલિન હોતી હૈ, રૂપ હી બદલ જાય, વૈસે યદિ દ્રવ્યકા અભાવ હો જાય. આહા..! મુક્ત ન રહે તો વસ્તુકા નાશ હો જાય. પંડિતજી! થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ, પ્રભુ! ત્રિકાલી ધ્રુવ તીનોં કાલ રહનેવાલી મહાસત્તા, ચૈતન્ય સ્વભાવવાલી સત્તા દ્રવ્ય કભી બંધા નહીં હૈ.

'**મુક્ત હૈ...**' આહાહા..! યહ બાત બૈઠની... રાગસે ભી ભિન્ન ઔર પર્યાયસે લક્ષ્યમેં લેના. દયા, દાનકા રાગ બંધનકા કારણ (હૈ). નિર્મલ પર્યાયસે વસ્તુકો લક્ષ્યમેં લેના વહ અપૂર્વ પુરુષાર્થ હૈ. વહ પુરુષાર્થ કભી કિયા નહીં ઔર વસ્તુકી પ્રાપ્તિ હુઈ નહીં. માન લિયા સુનકર-પઢકર કિ અપને માનતે હૈં ઔર ઐસા હૈ. અંતર અનુભવમેં આના ચાહિયે વહ અનુભવમેં નહીં આયા. વહ યહાં કહતે હૈં કિ '**મુક્ત હૈ યા બંધા હૈ વહ વ્યવહારનયસે હૈ,...**' બંધ ઔર મુક્ત દો પર્યાય, વહ તો વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. ત્રિકાલી મુક્ત હૈ વહ નિશ્ચયકા વિષય હૈ. ત્રિકાલી મુક્ત હૈ વહ નિશ્ચયકા વિષય હૈ ઔર બંધ-પર્યાયમેં બંધ એવં મુક્ત હૈ, દોનોં વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. આહાહા..! વ્યવહારનયકા વિષય હૈ તો છૂટ સકતા હૈ. નિશ્ચયકે અવલંબનસે વહ છૂટ સકતા હૈ. થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ, ભાઈ! ભાષા તો આ જાય, લેકિન અંદર ભાવમેં ઉતારના

અલૌકિક બાત હૈ. અનંત કાલસે અનંતા-અનંતા પુદ્‌ગલ પરાવર્તન મહાવિદેહમેં કિયે. વહાં ભગવાનકી મૌજૂદગી, હમેશા મૌજૂદગી (રહતી હૈ). વહાં ભી અનંત ભવ કરકે અનંત પરાવર્તન કિયે. સમવસરણમેં અનંત બાર ગયા, અનંત બાર સુના. લેકિન જો ચાહિયે, મુક્તસ્વરૂપ હૈ ઉસ ઓર ઉસકી દૃષ્ટિ ગઈ નહીં. આહા..! ઉસ ઓર ઉસકી દૃષ્ટિ ગઈ નહીં. આહાહા..!

'**મુક્ત હૈ યા બંધા હૈ વહ વ્યવહારનયસે હૈ,...**' આહાહા..! વહ તો દોનોં પર્યાય હૈ. બંધન ઔર મુક્ત તો પર્યાય હૈ. પર્યાય તો વ્યવહારનયકા વિષય હૈ. આહા..! ત્રિકાલી ચીજ જો ધ્રુવ હૈ વહ ઉપાદેય ચીજ હૈ. અંગીકાર કરને લાયક, સ્વીકાર કરને લાયક વહ એક હી ચીજ ધ્રુવ હૈ. વ્યવહારનયસે વહ પર્યાય હૈ, બંધ ઔર મોક્ષ. '**જૈસે મકડી અપની લારમેં બંધી હૈ...**' અપની લારમેં બંધી હૈ. અપને મુંહમેંસે લાર નિકાલકર બંધતી હૈ. આહા..! '**વહ છૂટના ચાહે તો છૂટ સકતી હૈ,...**' મકડી છૂટના ચાહે તો છૂટ સકતી હૈ. ક્યોંકિ અપની લાર નિકાલકર બંધી હૈ.

'**જૈસે ઘરમેં રહનેવાલા મનુષ્ય અનેક કાર્યોંમેં, ઉપાધિયોંમેં, જંજાલમેં ફંસા હૈ પરંતુ મનુષ્યરૂપસે છૂટા હૈ;...**' મનુષ્યરૂપસે તો નિત્ય હૈ. ચાહે જો ભી ઉપાધિમેં જાયે, મનુષ્ય મિટકર પશુ હો જાતા હૈ, ઐસા નહીં હૈ. આહાહા..! અનેક પ્રકારકે કામ કરને પર ભી મનુષ્યપના પલટકર ઉસ કામમેં પ્રવેશ નહીં કરતા. ઔર વહ કામ આત્મામેં પ્રવેશ નહીં કરતા. ત્રિકાલી મુક્તસ્વરૂપમેં વ્યવહાર રત્નત્રયકા રાગકા ભી અંદર પ્રવેશ નહીં હૈ. આહાહા..! સીધા ધ્રુવ સ્વરૂપ હૈ, ઉસે સીધા પકડનેમેં આયે તો વહ પકડ સકતા હૈ. બાકી કોઈ ક્રિયા કી, યહ કિયા, વહ કિયા, ઇતના જાનપના કરનેકે બાદ પકડે, વહ સબ બાત હૈ. આહાહા..!

'**મનુષ્યરૂપસે છૂટા હૈ;...**' ક્યા કહતે હૈં? જૈસે મકડી અપની લારમેં બંધી હોને પર ભી લારસે છૂટના ચાહે તો છૂટ સકતી હૈ. અપની સ્વતંત્રતા હૈ. ઐસે મનુષ્ય ચાહે કોઈ ભી ઉપાધિમેં હો, લેકિન મનુષ્યપના નહીં જાતા. ઔર વાસ્વતમેં તો મનુષ્ય ઉસે કહતે હૈં, ગોમ્મટસારમેં કહતે હૈં, જ્ઞાયતે ઇતિ મનુષ્ય. જો યહ આત્મા ભગવાન હૈ ઉસે જાને વહ મનુષ્ય હૈ. આહાહા..! બાકી મનુષ્યસ્વરૂપે મૃગા ચરંતિ. અષ્ટપાહુડમેં વહાં તક કહા હૈ, અષ્ટપાહુડમેં. જિસકો અંદર આત્મા ક્યા ચીજ હૈ, ઉસકી અંદર દૃષ્ટિ ઔર જ્ઞાન નહીં હૈ, વહ ચલતા મુર્દા હૈ. આહાહા..! અષ્ટપાહુડમેં હૈ. ચલતા મુર્દા, મુર્દા હૈ. અંતર ચૈતન્યજ્યોત અનંત ગુણકા ભંડાર પૂરા ભરા હુઆ, ઉસકી તો નજર નહીં હૈ, ઉસકા વેદન નહીં હૈ, ઉસકા અનુભવ નહીં હૈ. ઉસ ઓરકા લક્ષ્ય હો તો અતીન્દ્રિય આનંદકા વેદન આયે. અતીન્દ્રિય આનંદકા વેદન જબતક

નહીં આતા હૈ, તબતક અંદર નહીં ગયા હૈ. બાહર ઘૂમતા રહતા હૈ. આહા..! સમજમેં આતા હૈ? અતીન્દ્રિય આનંદસ્વરૂપ ભગવાન આત્મા, અતીન્દ્રિય આનંદકા સ્વાદ જબતક નહીં આતા હૈ, તબતક વહ બાહરમેં ભટકતા હૈ. આહાહા..! કઠિન બાત હૈ.

મનુષ્ય કોઈ ભી કામ કરે, લેકિન મનુષ્યપના ચલા નહીં જાતા. વૈસે આત્મા ધ્રુવ, પર્યાયમેં જિતના ભી હો, નિગોદપર્યાય હો, યા નૌંવી ગ્રૈવેયકમેં જાનેવાલા દિગંબર મિથ્યાદૃષ્ટિ સાધુ હો, વસ્તુ તો વસ્તુ હૈ. વસ્તુમેં કોઈ ફેરફાર હોતા નહીં. ઉસમેં કભી ફેરફાર હોતા હી નહીં. આહાહા..! અંતરમેં બૈઠના (ચાહિયે). માર્ગ તો આસાન હૈ. અંતર વસ્તુ ગહરાઈમેં પ્રભુ, પર્યાયકે પાતાલમેં, જો નિર્મલ પર્યાયમેં ઉસકે અંદર પાતાલમેં પૂરા દ્રવ્ય ભરા હૈ. ઉસકી મુક્ત દશા હૈ. મુક્ત હૈ તો મુક્ત હો સકતા હૈ. આહાહા..! જો મુક્ત હૈ ઐસા અંદરસે કબૂલ કરે, અંદરસે, તો મુક્ત હો સકતા હૈ. હૈ, પ્રાપ્તકી પ્રાપ્તિ હૈ. જો હૈ વહ મિલતા હૈ, નહીં હો વહ મિલતા હૈ, ઐસા તો હૈ નહીં. આહાહા..!

'**વૈસે હી જીવ...**' મનુષ્યકા દૃષ્ટાંત દિયા ન? મનુષ્ય કિતને ભી કામ કરે, ફિર ભી મનુષ્ય હી કહનેમેં આતા હૈ. મનુષ્ય પલટકર પશુ નહીં હો જાતા. '**વૈસે હી જીવ વિભાવકે જાલમેં બંધા હૈ,...**' આહાહા..! સૂક્ષ્મ વિકલ્પ. વહાં તક બાત લી હૈ, ૧૪૨ ગાથા-સમયસાર. મૈં જ્ઞાયક હૂં, મૈં અબદ્ધ હૂં. ૧૪-૧૫ ગાથા. અબદ્ધસ્પૃષ્ટ હૂં ઐસા વિકલ્પ હૈ. આહાહા..! ઉસ વિકલ્પસે આત્મા મિલતા નહીં. આહા..! ૧૪-૧૫ ગાથામેં અબદ્ધસ્પૃષ્ટ, અબદ્ધસ્પૃષ્ટ (આતા હૈ). મુક્ત હૈ ઔર પરકે સાથ સ્પર્શિત નહીં હુઆ. '**વૈસે હી જીવ વિભાવકે જાલમેં બંધા હૈ, ફંસા હૈ પરંતુ પ્રયત્ન કરે તો સ્વયં મુક્ત હી હૈ...**' આહાહા..! યહ પ્રયત્ન કોઈ બાહરકી બાતમેં નહીં હૈ. બાહરકા જાનપના હો ઉસસે કામ નહીં હોતા. અંતર વસ્તુસે કામ હોતા હૈ. આહાહા..! અંતરમેં સ્વયં મુક્ત હી હૈ. '**ઐસા જ્ઞાત હોતા હૈ.**' ઐસા અંતરમેં પહલે ભાન હોતા હૈ.

'**ચૈતન્યપદાર્થ તો મુક્ત હી હૈ.**' ચૈતન્ય તો જ્ઞાન, આનંદકી મૂર્તિ (હૈ). આહા..! ચૈતન્યપ્રભુ જ્ઞાન ઔર આનંદકી મૂર્તિ હૈ. મૂર્તિ અર્થાત્ જ્ઞાન ઔર આનંદસ્વરૂપ હૈ. જ્ઞાન ત્રિકાલી આનંદ, ત્રિકાલી ઉસ સ્વરૂપ હી હૈ. આહાહા..! '**પરંતુ સ્વયં અપનેકો ભૂલ ગયા હૈ.**' ઐસી ચીજ હૈ. પ્રત્યેક (જીવ) ભગવાન આત્મા હૈ અંદરમેં.

સમયસારમેં ૩૮વીં ગાથામેં તો વહાં તક કહા, અરે.. પ્રાણિઓં! સબ આ જાઓ, લોકાલોકકે જ્ઞાનમેં આ જાઓ અંદર. ૩૮વીં ગાથામેં કહા હૈ. આહાહા..! સામૂહિક નિમંત્રણ (દિયા હૈ). પૂરી દુનિયા આ જાઓ. ઓહો..! ભગવાન આત્મા જ્ઞાનસ્વરૂપ હૈ, પૂરી દુનિયા ઉસમેં જાનનેમેં આ જાઓ. ઔર વહ જાનનેવાલા મુક્ત રહો. આહા..!

કોઈ ભવિ-અભવિ ઐસા ભેદ ભી નહીં કિયા. સબ લોક આ જાઓ. અપની દૃષ્ટિસે સબકી બાત કી હૈ. સબ પ્રાણી અપને જ્ઞાનમેં લોકાલોક જાનેનેમેં અંદરમેં આ જાઓ. આહાહા..! ઐસી અંદર ચીજ ભરી હૈ. પૂરી ભરી હૈ. આહા..!

'**विभावका जाल बिछा है उसमें फंस गया है,...**' વિભાવકે બહુત પ્રકાર હૈ. સૂક્ષ્મ વિભાવ અંદરમેં વાસ્તવિક તત્ત્વ જો હૈ વહ અંદર ખ્યાલમેં ન આવે તો અંદર કુછ ભી સૂક્ષ્મ શલ્ય ખ્યાલમેં આતા નહીં. ઉપયોગમેં ખ્યાલમેં આતા નહીં. વહ ઉપયોગ .. હૈ. ક્યા કહા? જો સૂક્ષ્મ ઉપયોગસે આત્મા ખ્યાલમેં આના ચાહિયે, વહ આતા નહીં. ઉપયોગ સૂક્ષ્મ નહીં હૈ, સ્વરૂપ ઐસા હૈ. આહાહા..! સમજમેં આયા? આહાહા..! બહિન કહેગી, બહિનકે શબ્દોંમેં બહુત જગહ... ઉનકો શરીરમેં ઠીક નહીં. બહન તો જો હૈ વહ હૈ. સ્ત્રીકા દેહ આ ગયા હૈ. બાકી ઉનકી દશા કોઈ અલગ જાતિ હૈ. દુનિયાકો બાહરસે માલૂમ પડે નહીં. દુનિયા તો બાહરકા જાનપના ઔર બાહ્ય ત્યાગસે દેખે, ઈસલિયે ઉસે કિંમત કરની નહીં આતી. આહાહા..!

'**विभावका जाल बिछा है उसमें फंस गया है, परंतु प्रयत्न करे...**' આહાહા..! '**तो मुक्त ही है.**' પ્રયત્ન કરે અંદરમેં. કોઈ દૂસરા ઉપાય નહીં હૈ, પ્રભુ! અંદર સ્વરૂપમેં પ્રયત્ન (કરના) વહી ઉસકા ઉપાય હૈ. જૈસે રાગમેં પ્રયત્ન અનાદિસે (કરતા હૈ), રાગકા વેદન ઔર કરના, કર્તા હોકર કરકે વેદન કરના. ભલે શુભભાવ હો, વહ ભી ઝહર હૈ. ઉસકા કર્તા હોકર વેદન કરના વહ અનાદિસે ચલા આ રહા હૈ. મુક્ત સ્વરૂપ હૈ ન ભગવાન, તો ઉસમેં જા. મુક્ત હી હૈ. પ્રયત્ન કર. '**द्रव्य बंधा नहीं है.**' દ્રવ્ય કભી બંધા નહીં હૈ. આહાહા..! વસ્તુ હૈ, સત્તા હૈ, મૌજૂદગી ચીજ હૈ, મહાસત્તાવાન હૈ, મહા જિસકા અસ્તિત્વ હૈ. આહાહા..! વહ વસ્તુ કહાં જાયે? વહ વસ્તુ બંધતી ભી નહીં. આહા..! ઉસકા અસ્તિત્વ-મૌજૂદગી બંધા હી નહીં. મુક્તસ્વરૂપ હી ભગવાન હૈ. આહાહા..! ઐસા અંદર દૃષ્ટિમેં આના ઔર અનુભવ કરના, વહ કોઈ અલૌકિક બાત હૈ. આહાહા..! બાહરમેં પંડિતાઈમેં વહ ભલે હી ન આયે. લેકિન વસ્તુ સ્વયં અંદર પ્રાપ્ત કર લે. દુનિયામેં બાહરકી ગિનતીમેં નહીં આયે. આહા..! ઐસી ચીજ હૈ. ૪૭ હુઆ ન. કિસીને લિખા હૈ. ૫૦. ૪૭ કે બાદ ૫૦ હૈ.

તૂ સત્‌કી ગહરી જિજ્ઞાસા કર જિસસે તેરા પ્રયત્ન બરાબર ચલેગા; તેરી મતિ સરલ એવં સુલટી હોકર આત્મામેં પરિણમિત હો જાયગી. સત્‌કે સંસ્કાર ગહરે ડાલે હોંગે તો અંતમેં અન્ય ગતિમેં ભી સત્ પ્રગટ હોગા. ઈસલિયે સત્‌કે ગહરે સંસ્કાર ડાલ. ૫૦.

'**તૂ સત્‌કી ગહરી જિજ્ઞાસા કર...**' આહાહા..! હૈ? તૂ સત્‌કી ગહરી-ગહરી જિજ્ઞાસા કર. પરમાત્મા પર્યાયકે પીછે વિરાજતા હૈ. આહાહા..! પર્યાયકે તલમેં વિરાજતા હૈ. પર્યાય હૈ ઉસકે તલમેં વિરાજતા હૈ. આહાહા..! સત્‌કી ગહરી જિજ્ઞાસા-ગહરી જિજ્ઞાસા, તીવ્ર જિજ્ઞાસા કર, ઐસા કહતે હૈં. ગહરી અર્થાત્ તીવ્ર. આહાહા..! ઉસકે બિના ચૈન પડે નહીં. આત્માનુભવ બિના ચૈન નહીં પડે ઐસી ગહરી જિજ્ઞાસા કર. '**જિસસે તેરા પ્રયત્ન બરાબર ચલેગા.**' આહાહા..! અંતરમેં તો પ્રયત્ન તો તબ ચલેગા કિ જૈસી વહ ચીજ હૈ, ઉસ ઓર યથાર્થ જ્ઞાન કરકે ઝુક જાના, તબ ઉસકા અનુભવ હોતા હૈ. તબતક અનુભવ હોતા નહીં.

અનુભવ રત્ન ચિંતામણિ, અનુભવ હૈ રસકૂપ,
અનુભવ માર્ગ મોક્ષનો, અનુભવ મોક્ષસ્વરૂપ.

ક્યોંકિ વસ્તુ મુક્તસ્વરૂપ હૈ. ઉસકા અનુભવ હુઆ તો યહાં કહા કિ વહ તો મોક્ષસ્વરૂપ હી હો ગયા. વસ્તુ મુક્તસ્વરૂપ થી ઐસી પ્રતીત, અનુભવમેં-વેદનમેં આ ગયી. વેદનમેં આ ગયી, ઉસકા સવાલ હૈ. આહાહા..! વેદનમેં ન આવે તબતક ઉસને સ્પર્શ નહીં કિયા, આત્માકો ઉસને સ્પર્શ નહીં કિયા. આહાહા..!

'**પ્રયત્ન બરાબર ચલેગા. તેરી મતિ સરલ એવું સુલટી હોકર...**' મતિ જો બાહરકી ઓર ઝુકતી હૈ, વહ અંતરમેં ઝુકે. ઔર સરલ, મતિ સરલ એવં સુલટી. વક્રતા તોડકર સરલ હો જાય ઔર સુલટી દશા હો જાય. ઐસી '**સુલટી હોકર આત્મામેં પરિણમિત હો જાયેગી.**' આત્મામેં પરિણમિત હો જાય. આહાહા..! આત્મા જો પરમપારિણામિક સ્વભાવ, પરમપારિણામિક ભાવરૂપ સ્વભાવ તુજે વહાં મિલેગા. આહાહા..! વહ પરિણમિત હો જાયેગી. પર્યાયમેં પરમપારિણામિકભાવકી અનુભવમેં પર્યાય હોગી. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ.

બહનોંમેં બોલે હોંગે, અનુભવમેંસે યહ સબ આયા હૈ. આત્માકા આનંદકા અનુભવ, ઉસમેંસે યહ વાણી નિકલી હૈ. સાધારણ મનુષ્યકો લગે, વહી આતા હૈ, ઐસા લગે. લેકિન ઉસમેં અંતર હૈ. કહાં-કહાં ફર્ક હૈ, વહ અંદર ....

'**सत्के संस्कार गहरे डाले होंगे...**' સત્કે સંસ્કાર, ઐસે સંસ્કાર ડાલના કિ કભી પલટ નહીં જાવે. કદાચિત્ ઈસ ભવમેં સમકિત પ્રાપ્ત ન હો તો દૂસરે ભવમેં (પ્રાપ્ત હો જાય), ઐસે સત્કે સંસ્કાર ડાલના. મૈં અખંડ હૂં, મુક્ત હૂં, અભેદ હૂં, જ્ઞાયક હૂં, પરમ સ્વભાવિક પારિણામિક સ્વભાવ હૂં. ઐસા સંસ્કાર યથાર્થમેં, યથાર્થમેં (ડાલના). સંસ્કાર તો ડાલતા હૈ, લેકિન યથાર્થ નહીં હો તો ઊલટા હો જાય. યથાર્થ સંસ્કાર અંદર ડાલે... આહાહા..! '**तो अंतमें अन्य गतिमें भी...**' કદાચિત્ ઈસ ભવમેં પ્રાપ્ત ન કરે ઔર ઈસકે સંસ્કાર અંદરમેં ડાલે... આહાહા..! તો સત્ પ્રગટ હોગા. '**अन्य गतिमें भी सत् प्रगट होगा.**' આહાહા..! સાતવીં નર્કકે નારકીકો અંદર પ્રવેશ કરતે સમય મિથ્યાત્વ હૈ. નર્કમેં જાતે સમય મિથ્યાત્વ હૈ. બાદમેં સમકિત પ્રાપ્ત કરતા હૈ. સાતવીં નર્કકા નારકી. વેદનાકા પાર નહીં, ભાઈ! ઉસકે એક ક્ષણકે દુઃખ પરમાત્મા કહતે હૈં, ક્રોડ ભવ ઔર ક્રોડ જીભસે કહ સકે નહીં. ઐસે દુઃખમેં પ્રાણી સમકિત પ્રાપ્ત કરતા હૈ. યહાં લોગ કહતે હૈં કિ, હમે કુછ અનુકૂલતા હો તો હમ નિવૃત્તિ લે. વ્યાપાર આદિ પુત્ર બરાબર ચલાયે તો હમ નિવૃત્તિ લેં. ઉસકો દુઃખકા પાર નહીં હૈ, બાપૂ! શરીરમેં જ્વાલા ઉઠે, શીત વ્યાધિ હૈ ન? શીત વ્યાધિ. પહલી નર્કમેં ઉષ્ણ હૈ. અંતિમ નર્કમેં શીત હૈ. બહુત શીત. શીતકા એક કણ યહાં આયે તો આસપાસકે હજારોં લોગ મર જાય. આહાહા..! ઐસી શીતમેં તૈંતીસ સાગર નિકાલે. એક તૈંતીસ સાગર નહીં, ઐસે તૈંતીસ સાગર નિકાલે, ભાઈ! વિચાર ભી કહાં કરતા હૈ કિ મૈં કૌન હૂં? ઔર મુજે ક્યા કરના હૈ? આહાહા..!

અનંત બાર તૈંતીસ સાગરકી સ્થિતિ આત્માકે ભાન બિના ગયા. પ્રભુ! ઉસ દુઃખકી વ્યાખ્યા ભગવાન કરતે હૈં. ઉસકે દુઃખકો દેખકર, વહાં તો કૌન દેખનેવાલા હૈ, લેકિન ઉતના દુઃખ હૈ કિ ઉસકે દુઃખ દેખકર દૂસરેકો આંખમેંસે આંસુ આયે. ઈતના દુઃખ. ઈતને દુઃખમેં સમકિત પ્રાપ્ત કરતા હૈ. ઐસા નહીં હૈ કિ ઈતના દુઃખ હૈ તો નિવૃત્તિ ચાહિયે, યહ ચાહિયે ઔર ફલાના ચાહિયે. આહા..! ઐસે અસંખ્ય સમકિતી સાતવીં નર્કમેં હૈં. આહાહા..! અર્થાત્ પ્રતિકૂલ સંયોગ પર નજર મત કર. અનુકૂલ સંયોગ પર નજર મત કર. દોનોં ચીજ જ્ઞેય હૈ. અનુકૂલ-પ્રતિકૂલતાકી કોઈ છાપ અંદર નહીં મારી હૈ. જ્ઞેય વસ્તુ હૈ. એક આત્માકે સિવા સબ જ્ઞેય હૈ. જ્ઞેયકે દો ભાગ નહીં હૈ કિ યહ જ્ઞેય ઠીક હૈ ઔર યહ ઠીક નહીં હૈ. આહાહા..! જ્ઞાનમેં સબ જ્ઞેય જાનને લાયક હૈ. વહ ભી વ્યવહાર હૈ. જ્ઞાન પરકો જાને વહ ભી વ્યવહાર હૈ. બાકી નિશ્ચયસે તો સ્વયંકો જાનતા હૈ. આહાહા..! ઐસી ચીજ હૈ. ઐસે અનંત જીવને પ્રાપ્ત કર લિયા. અનંત સિદ્ધ હો ગયે હૈં. નહીં હો સકે ઐસા નહીં હૈ. અનંત હો ગયે હૈં,

ઈસલિયે અનંતકે સાથ તૂ આ જા, પ્રભુ! આહાહા..! તેરી શક્તિ અનંત મહા હૈ.

'**સત્‌કે સંસ્કાર ગહરે ડાલે હોંગે તો અંતમેં અન્ય ગતિમેં ભી સત્ પ્રગટ હોગા. ઈસલિયે સત્‌કે ગહરે સંસ્કાર ડાલ.**' આહાહા..! વર્તમાનમેં ભલે તૂ પ્રાપ્ત ન કર સકે, લેકિન ઉસકા સંસ્કાર, ઐસે સંસ્કાર ડાલ અંદર.. એક બાત ઐસી હૈ, એક સમયકી પર્યાયમેં દૂસરી પર્યાય આતી નહીં. વર્તમાન પર્યાયકા સંસ્કાર દૂસરી પર્યાયમેં આતા નહીં. ફિર ભી યહાં આતા હૈ, ઐસા લિયા હૈ. જિસકા પુરુષાર્થ ... નયી પર્યાયમેં પૂર્વકી પર્યાયકા સંસ્કાર આયા નહીં. થોડી સૂક્ષ્મ બાત હૈ. પૂર્વ પર્યાયમેં જો સંસ્કાર થા, વહ નયી પર્યાયમેં નહીં આતા. ઐસા પ્રગટ હોતા હૈ ઉસમેં. જૈસા યહ સંસ્કાર હૈ, વૈસા નયા સંસ્કાર અપની પર્યાયમેં પ્રગટ હોતા હૈ. પૂર્વકી પર્યાય વ્યય હો જાતી હૈ. સંસ્કાર કિસમેં ડાલે? વહ તો વ્યય હો જાતી હૈ. આહાહા..! કઠિન બાત હૈ, ભાઈ! વસ્તુકા સ્વરૂપ સૂક્ષ્મ હૈ.

યહાં કહતે હૈં, દઢ સંસ્કાર ડાલેગા તો અન્ય ગતિમેં પ્રગટ હોગા. એક પર્યાય દૂસરી પર્યાયમેં તો જાતી નહીં. ઔર યહ ઈસ ગતિમેંસે દૂસરી ગતિમેં પ્રાપ્ત કરે, વહ વ્યવહારસે બાત કી હૈ. પર્યાયમેં સંસ્કાર દઢ હૈ તો દૂસરી પર્યાયમેં ભી દઢ સંસ્કાર અપનેસે ઉત્પન્ન હોગા, ઐસા જીવ લિયા હૈ.

મુમુક્ષુ :- ..

ઉત્તર :- પર્યાય તો .. હોતી હૈ.

મુમુક્ષુ :- પર્યાય નષ્ટ હો જાતી હૈ..

ઉત્તર :- દૂસરી પર્યાયમેં ઉતને હી વજનવાલા સંસ્કાર ઉત્પન્ન હોગા. ઐસી પર્યાયકી યોગ્યતા હૈ. સૂક્ષ્મ બાત હૈ. પર્યાય તો વ્યય હોગી. તો ઉત્પાદમેં વહ તો આતી નહીં. આહાહા..! લેકિન જિતના સંસ્કારકા જોર થા, ઉતને જોરવાલી નયી પર્યાય ઉત્પન્ન હો ચુકી હૈ. જિસકો અંદરમેં લગી હૈ, અંતરમેં લગની લગી હૈ ઉસકો તો દૂસરી પર્યાયમેં વહ સંસ્કાર પ્રગટ હુએ બિના રહતા નહીં. આહાહા..! સમજમેં આયા? નહીં તો એક પર્યાય દૂસરી પર્યાયમેં જાતી નહીં. આહાહા..! જાતિસ્મરણ હોતા હૈ. જાતિસ્મરણમેં પૂર્વકી પર્યાય વર્તમાનમેં યાદ આતી હૈ. વહ વર્તમાનમેં પુરુષાર્થકા કામ હૈ. પૂર્વકા કારણ નહીં. વર્તમાનમેં પુરુષાર્થ હૈ વહ ઉસમેં આતા હૈ. ઉસકા યહ કામ હૈ. આહાહા..!

'**ઈસલિયે સત્‌કે ગહરે સંસ્કાર ડાલ.**' એકદમ તૂ પ્રાપ્ત નહીં કરે તો ઉલઝનમેં મત આના. અંદરમેં ભગવાન અકર્તા-અભોક્તા, સચ્ચિદાનંદ પ્રભુ અનાકૂલ આનંદકા ઢેર હૈ, ઐસે સંસ્કાર ડાલ. આહાહા..! વહ ૫૦મેં આયા. ૫૦ કે બાદ ૬૨.

જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે, ચિંવતન કરે, મંથન કરે ઉસે-ભલે કદાચિત્ સમ્યગ્દર્શન ન હો તથાપિ-સમ્યક્ત્વસન્મુખતા હોતી હૈ. અંદર દઢ સંસ્કાર ડાલે, ઉપયોગ એક વિષયમેં ન ટિકે તો અન્યમેં બદલે, ઉપયોગ સૂક્ષ્મસે સૂક્ષ્મ કરે, ઉપયોગમેં સૂક્ષ્મતા કરતે-કરતે, ચૈતન્યતત્ત્વકો ગ્રહણ કરતે હુએ આગે બઢે, વહ જીવ ક્રમસે સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કરતા હૈ. ૬૨.

૬૨. શ્રવણ કરનેમેં ફર્ક હૈ. '**જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે,...**' ક્યા કહના હૈ? ગૂઢ બાત હૈ, ગૂઢ હૈ. ચાહે તો ભગવાનકી વાણી સુનને મિલે, લેકિન ઉસસે આત્માકા જ્ઞાન હોતા હૈ, ઐસા નહીં હૈ. સમજમેં આયા? ભગવાનકી વાણી તો પર હૈ. ઉસસે યહાં જ્ઞાન હો જાય, ઐસા હૈ નહીં. જ્ઞાનમેં ઔર વાણીમેં દોમેં અભાવ હૈ. ઉસસે નહીં હોતા... જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કર. સિર્ફ શ્રવણ નહીં. જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે. ફર્ક હૈ. જ્ઞાયક સ્વરૂપ.. પ્રવચનસારમેં કહા, પહલા અધિકાર પૂરા હોનેકે બાદ, દૂસરે અધિકારમેં (કહા), શાસ્ત્રકા અભ્યાસ કરો. આગમકા અભ્યાસ કરો, લેકિન સ્વલક્ષ્યસે. અપના લક્ષ્ય રખકર. ધ્યેય-ધ્યેય ભગવાન હૈ. આહાહા..! ઉસકે ધ્યેય બિના જો હોતા હૈ, સબ બિના અંકકે શૂન્ય હૈં. બહિન યહાં વહ બાત કહતી હૈ.

'**જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે...**' ઉસસે જ્ઞાન નહીં હોતા. શ્રવણ કરનેમેં તો ત્રિલાકનાથકી વાણી ભી અનંત બાર શ્રવણ કી. '**જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે,...**' આહાહા..! શ્રવણ કરનેમેં ભી અપને જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે. માત્ર શ્રવણ કરનેકે લિયે શ્રવણ નહીં. શબ્દમેં બડા ફર્ક હૈ. બહિનકા કહનેકા આશય યહ હૈ કિ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કર તો હોગા. ઉસકે લક્ષ્ય બિના માત્ર શ્રવણસે કુછ લાભ નહીં હોગા. આહાહા..! અપૂર્વ વાણી હૈ. આહાહા..! દુનિયા બાહરકી બાતોંમેં પડી હૈ. અંતર ભગવાન આત્મા, ઉસકે લક્ષ્ય બિના શ્રવણ કરે, કોઈ ભી શ્રદ્ધા કરે, લેકિન ઈસ લક્ષ્યકે બિના કુછ લાભ હોગા નહીં. આહાહા..! લક્ષ્ય તો ભગવાન આત્માકા હોના ચાહિયે. શ્રવણમેં, શ્રદ્ધામેં, રમણતામેં, અરે..! પૂરા દિન ખાને-પીનેમેં લગની તો વહાં લગની ચાહિયે. ધ્રુવ સ્વરૂપ મેરા પ્રભુ, પૂર્ણાનંદકા નાથ મૈં હૂં, ઐસી ઉસકી ધૂન (લગની ચાહિયે).

ધર્મીકી ધૂન અપને ધ્રુવમેં લગતી હૈ. આહા..! ધર્મીકી ધૂન ધૈર્યસે.. પંદ્રહ બોલ લિખે હૈં. ધૈર્યસે ધખાવ. એક બાર તેરહ શબ્દ લિખે થે. સબ ધ. ધર્મકે લક્ષ્યસે ધ્યેયકો ધ્યાનમેં લેકર ધૈર્યસે ધખાવ. વહ સાધકકી દશા (હૈ). સાધકકી ધૂન ધખાવ.

ઔર અંદરમેં જાનેકા પ્રયત્ન ઈતના કર કિ પ્રાપ્ત હોકર છૂટકારા હો. પ્રાપ્ત હુએ બિના રહે નહીં. આહા..! શબ્દોમેં ઐસા કહનેમેં આયે, ઉસકા ભાવ હૈ વહ તો (અનુભવગોચર હૈ). '**જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે...**'

મુમુક્ષુ :- .. ધ્રુવધામના ધ્યેયના ધ્યાનની ધખતી ધૂણી ધગશ અને ધીરજથી ધખાવવી તે ધર્મનો ધારક ધર્મી ધન્ય છે.

ઉત્તર :- સબ ધ. એક બાર યહ બનાયા થા. આહાહા..! ધર્મકે ધ્યેયકે લક્ષ્યસે પર્યાયમેં ધુની ધખાની. લગન લગાની લગન. આહાહા..! ઉનકે પાસ નિકલા. કૌન-સા હુઆ?

'**જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે,...**' ભાઈ! યહ શબ્દ કહા, ઉસકા હેતુ ક્યા હૈ? શ્રવણ કરના વહ કોઈ ચીજ નહીં હૈ. શ્રવણ તો અનંત બાર હુઆ ઔર અનંત બાર નૌ પૂર્વકા જ્ઞાન ભી હુઆ. અનંત બાર ગ્યારહ અંગકા જ્ઞાન હુઆ. લેકિન જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કિયા નહીં. આહાહા..!

મુમુક્ષુ :- ..ભગવાનકે સમવસરણમેં...

ઉત્તર :- અનંત બાર ગયા. ભગવાનકે સમવસરણમેં અનંત બાર પ્રભુકી આરતી ઉતારી. હિરાકી થાલી, મણિ રત્નકા દીપક ઔર કલ્પવૃક્ષકે ફૂલ, હિરાકી થાલી, મણિ રત્નકા દીપક ઔર કલ્પવૃક્ષકે ફૂલ (લેકર) પ્રભુકી આરતી કી. ઉસમેં ક્યા હુઆ? વહ તો પર હૈ. ભક્તિકા ભાવ હૈ તો શુભરાગ હૈ. ઉસસે ધર્મ હોતા હૈ યા ઉસકે કારણસે કુછ-કુછ સંસ્કાર ડલેંગે ઐસા નહીં હૈ. આહાહા..! સંસ્કાર કોઈ દૂસરી ચીજ હૈ. આહાહા..!

યહાં વહ કહતે હૈં, '**જીવ જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે શ્રવણ કરે, ચિંતવન કરે,...**' લેકિન જ્ઞાયકકે લક્ષ્યસે, હાં! અંદર '**મંથન કરે ઉસે-ભલે કદાચિત્ સમ્યગ્દર્શન ન હો...**' અંતરકી લગની લગી હો, અંતરમેં ધ્રવકો-ધ્યેયકો ધ્યાનમેં લેકર ધૈર્યસે કામ લેતા હો. '**તથાપિ-સમ્યક્ત્વસન્મુખતા હોતી હૈ.**' કદાચિત્ ઈસ ભવમેં સમ્યગ્દર્શન ન હો, તો સમ્યક્ત્વસન્મુખતા હોતી હૈ. સમકિતકી સન્મુખતા. મોક્ષમાર્ગ પ્રકાશકમેં હૈ. સમ્યક્ સન્મુખતા. લિખા હૈ. આહાહા..!

'**અંદર દઢ સંસ્કાર ડાલે,...**' અપને સ્વભાવકે સિવા સબ ઓરકી ચિંતા છોડકર, સબ ઓરકા ઝુકાવ છોડકર અપને ચૈતન્યમેં ઝુકના, ઉસકે સંસ્કાર ડાલના. '**ઉપયોગ એક વિષયમેં ન ટિકે...**' કદાચિત્ અંદરમેં ઉપયોગમેં જ્ઞાનમેં લક્ષ્યમેં ન લે તો શ્રદ્ધામેં લક્ષ્યમેં રખના, શાંતિમેં લક્ષ્ય બદલના, આનંદમેં બદલના, ઉપયોગકો અંદર રખના. લક્ષ્યમેં ગુણ કોઈ ભી પલટો. ઉપયોગકે લક્ષ્યમેં કોઈ ભી ગુણ લક્ષ્યમેં લો, લક્ષ્ય

ભલે પલટે, ઉપયોગ તો વહાં રહતા હૈ. આહાહા..! ઐસી બાત હૈ. '**અન્યમેં બદલે, ઉપયોગ સૂક્ષ્મસે સૂક્ષ્મ કરે,...**' આહાહા..! ભગવાન આત્માકો પકડનેકો સૂક્ષ્મ (ઉપયોગ કરે). ક્યોંકિ શુભભાવકો ભી અતિ સ્થૂલ કહા. પુણ્ય અધિકારમેં. પુણ્ય અધિકારમેં શુભભાવ ચાહે જિતને હો, પંચ મહાવ્રતાદિકે, લેકિન વહ અતિ સ્થૂલ હૈ. યહાં ઉસસે હટકર સૂક્ષ્મ ઉપયોગ કરે. કઠિન બાત હૈ. અંદરકી બાત હૈ. અતિ સ્થૂલ વિષય. શુભઉપયોગ તો અતિ સ્થૂલ હૈ. પુણ્ય-પાપ અધિકારમેં, સમયસારમેં હૈ. યહ સૂક્ષ્મ. આહાહા..!

'**ઉપયોગ સૂક્ષ્મસે સૂક્ષ્મ કરે,...**' ઉપયોગ યાની આત્માકી જ્ઞાન પર્યાય. ઉસ પર્યાયકો અંદરમેં પકડનેકી સૂક્ષ્મતા કરે. સ્થૂલતામેં વહ પકડમેં નહીં આતા. સ્થૂલ ઉપયોગમેં તો રાગ આતા હૈ. આહાહા..! સૂક્ષ્મ ઉપયોગ ઐસા કરે કિ '**ઉપયોગમેં સૂક્ષ્મતા કરતે કરતે,...**' જાનને-દેખનેકી પર્યાયકો સૂક્ષ્મ કરે. સ્થૂલપના છોડતે-છોડતે, સૂક્ષ્મ કરતા હૈ. આહાહા..! યહ કાર્ય હૈ. સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કરનેકી યહ ચીજ હૈ. બાકી સબ બાતેં હૈં.

મુમુક્ષુ :- ઉપયોગ એક વિષયમેં ન ટિકે તો અન્યમેં લગાવે તો અન્યમેં કહાં લગાવે?

ઉત્તર :- અન્યમેં યાની દૂસરે ગુણમેં. એક જ્ઞાન લક્ષ્યમેં ન રહે તો શ્રદ્ધા પર લક્ષ્ય જાયે. ગુણ બદલે. અપનેમેં ગુણ હૈ તો ગુણ પર બદલે. આહાહા..! પરમેં પલટે ઐસા નહીં. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, ભાઈ! બહિન તો બોલે હોંગે, ઉસે લિખ લિયા થા. ઉસમેં યહ આયા.

'**ઉપયોગકો સૂક્ષ્મસે સૂક્ષ્મ કરે, ઉપયોગમેં સૂક્ષ્મતા કરતે કરતે, ચૈતન્યતત્ત્વકો ગ્રહણ કરતે હુએ...**' આહાહા..! યહ ઉપાય હૈ. કોઈ પૂછતા હૈ ન? સમકિત કૈસે પ્રાપ્ત હોતા હૈ? રાત્રિકો પૂછતે થે. પ્રશ્ન થા. '**ચૈતન્યતત્ત્વકો ગ્રહણ કરતે હુએ આગે બઢે,...**' આહાહા..! સૂક્ષ્મ ઉપયોગ, જિસસે આત્મા પકડમેં આયે, ઐસે પકડકર અંદર ગહરાઈમેં જાના. પર્યાયકો ધ્રુવમેં લે જાના. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ, ભાઈ! જો પર્યાય બાહ્ય હૈ, ઉસકો અંતર લે જાના. આહાહા..! '**આગે બઢે,...**' અંદર સૂક્ષ્મતા કરકે આગે બઢે. આહા..! '**વહ જીવ ક્રમસે સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કરતા હૈ.**' ઐસા ક્રમ કરે ઉસકો સમ્યગ્દર્શન મિલતા હૈ.

મુમુક્ષુ :- યહ કરણ પરિણામકી બાત હૈ ક્યા?

ઉત્તર :- પરિણામકી. કર્મ નહીં.

મુમુક્ષુ :- સમ્યક્ સન્મુખકે વિષયમેં કરણ પરિણામ આતે હૈં ન? વહ?

ઉત્તર :- કરણ-ફરણ નહીં, યહાં તો શુદ્ધાત્માકે અભિમુખ. શુદ્ધાત્માકે અભિમુખ.

કરણ, દેશના લબ્ધિ આદિ આયી હૈ. સંસ્કૃતમેં પાઠ ઐસા આયા હૈ, જયસેનાચાર્યમેં કિ શુદ્ધાત્મ અભિમુખ. શબ્દ રખકર ફિર (કહા), શુદ્ધાત્મ અભિમુખ. ઐસા પાઠ હૈ. સબ દેખા હૈ ન. શુદ્ધાત્મ અભિમુખ પરિણામ કરના. આહાહા..! સમજમેં આયા? કરણ ઔર કર્મ ઉસમેંસે નિકાલતે થે. કાંતિલાલ હૈ ન? કાંતિ શિવલાલ. પોરબંદરવાલે. ઉસમેંસે નિકાલતે થે, દેખો! શુભભાવસે સમકિત હોતા હૈ. કરણ, દેશના લબ્ધિ, ક્ષયોપશમ લબ્ધિ, વિશુદ્ધિ ધર્મકા કારણ હૈ, ઐસા નિકાલતે થે. પત્રમેં ડાલતે થે. ઈસ બાર ૧૫વીં ગાથા પઢી. પ્રભુ! જૈનશાસન કિસકો કહેં? સુના. જિનાશાસન. અબદ્ધસ્પૃષ્ટ. ભગવાન કર્મસે, રાગસે અબદ્ધ હૈ અર્થાત્ મુક્ત હૈ. પરકા સ્પર્શ નહીં. અનન્ય હૈ. જો વહ હૈ વહ હૈ. ઔર સંયોગી ચીજ ભાવ વિકારાદિસે રહિત હૈ. ઔર પર્યાયમેં અનેકતા હૈ ઉસસે ભી રહિત હૈ. આહા..! ઉસકો જો અંતરમેં દેખે, ઉસને જૈનશાસન દેખા.

મુમુક્ષુ :- .. આત્માકો દેખે વહ જૈનશાસનકો દેખે.

ઉત્તર :- જૈનશાસન દેખે. વિરોધી થે. બહુત સાલસે વિરોધી થે. પત્રમેં વિરોધ કરતે થે. યહ સુના તો કહા, મહારાજ! હમે સચ્ચા દિગંબર બનાયા. હમે સચ્ચા દિગંબર બનાયા, જૂઠે થે. કાંતિલાલ ઈશ્વર હૈ. પત્ર નિકાલતે હૈં. પઢા બહુત હૈ. ષટ્‌ખંડાગમ આદિ બહુત પઢા હૈ, બહુત વાંચન. બડા પત્ર નિકાલતે હૈં. વિરોધ કરતે થે. ૧૫વીં ગાથામેં જૈનશાસનકી વ્યાખ્યા કરતે-કરતે (કહા), જૈનશાસન કિસકો કહના? જૈનશાસન કોઈ ગુણ-દ્રવ્ય નહીં હૈ, જૈનશાસન પર્યાય હૈ. તો જો દ્રવ્ય હૈ અંદર પૂર્ણાનંદકા નાથ, ઉસકા સ્પર્શ કરકે વેદન કરના વહ જૈનશાસન હૈ. ઉસમેં કરણ ફલાના ઔર ઈસ શુભભાવસે ધર્મ-સમકિત હોગા, ઐસી બાત કહીં નહીં હૈ. બાદમેં બદલ ગયા, બહુત સાલસે વિરોધ થા. શુભભાવસે હોતા હૈ, દેખો, ઈસમેં લિખા હૈ. સમકિત પ્રાપ્ત કરનેમેં પાંચ કારણ હૈ. વિશુદ્ધિ આદિ હૈ. બાપૂ! વહ તો એક નિમિત્તસે કથન હૈ. બાકી ઉસકા અંતિમ શબ્દ સંસ્કૃતમેં (ઐસા હૈ), શુદ્ધાત્મ અભિમુખ પરિણામ. ઐસા પાઠ હૈ. શુદ્ધ જો આત્મા, ઉસકે સન્મુખ પરિણામ. પરસે વિમુખ ઔર સ્વસે સન્મુખ. ઈસ અભિમુખ પરિણામસે સમકિત હોતા હૈ. હૈ ન? આહાહા..! કોઈ કહે કિ, કરણલબ્ધિ, દેશનાલબ્ધિ આદિ સબ આતા હૈ ન? ક્ષયોપશમ, વિશુદ્ધિ આદિ આતા હૈ, સબ હો. લેકિન દૃષ્ટિ શુદ્ધ પર ગયે બિના.. આહાહા..! શુદ્ધકા અનુભવ નહીં હોગા. બાકી ક્રિયાકાંડકા શુભરાગ લાખ શુભરાગ કરે, ઉસસે સમકિત પ્રાપ્ત નહીં કરેગા. આહાહા..!

ઉપયોગકો સૂક્ષ્મ કરે '**આગે બઢે, વહ જીવ ક્રમસે સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત કરતા હૈ.**' ઉસે સમ્યગ્દર્શન પ્રાપ્ત હોતા હૈ. ૬૨ હુઆ ન? ૬૨ કે બાદ ૭૫.

જિન્હોંને ચૈતન્યધામકો પહિચાન લિયા હૈ વે સ્વરૂપમેં ઐસે સો ગયે કિ બાહર આના અચ્છા હી નહીં લગતા. જૈસે અપને મહલમેં સુખસે રહનેવાલે ચક્રવર્તી રાજાકો બાહર નિકલના સુહાતા હી નહીં, વૈસે હી જો ચૈતન્યમહલમેં વિરાજ ગયે હૈં ઉન્હેં બાહર આના કઠિન લગતા હૈ, ભારરૂપ લગતા હૈ; આંખસે રેત ઉઠવાને જૈસા દુષ્કર લગતા હૈ. જો સ્વરૂપમેં હી આસક્ત હુઆ ઉસે બાહરકી આસક્તિ ટૂટ ગઈ હૈ. ૭૫.

૭૫. '**જિન્હોંને ચૈતન્યધામકો પહિચાન લિયા હૈ...**' આહાહા..! ચૈતન્યધામ. સ્વયં જ્યોતિ સુખધામ. સ્વયં જ્યોતિ હૈ, ચૈતન્ય જળહળ જ્યોતિ. અનાદિ સ્વયં જ્યોતિ ઔર સુખધામ. સુખકા સ્થાન વહ હૈ. સુખકી ઉત્પત્તિકા સ્થાન-ક્ષેત્ર આત્મા હૈ. આહાહા..! આનંદકી ઉત્પત્તિકા ક્ષેત્ર (ચૈતન્યધામ હૈ). જમીન દો પ્રકારકી હૈ. એક સાધારણ જમીન હોતી હૈ. ક્યા કહતે હૈં? કુલથી, કુલથી હોતી હૈ. વહ જમીન સાધારણ હોતી હૈ. ઔર એક જમીનમેં ચાવલ ઉગતે હૈં, વહ જમીન બહુત અચ્છી હોતી હૈ. ચાવલ. ચાવલકી જમીન પત્થર હો વહાં નહીં હોતી. ઉસ જમીનમેં ફર્ક હોતા હૈ. દેખા હૈ ન. હમારે વહાં એક હૈ. ચાવલકા .. ભી હૈ ઔર... ક્યા કહતે હૈં? કુલથી, કુલથી આતી હૈ ન? કુલથી અનાજ. વહાં દોનોં હોતે હૈં. હમારે વહાંસે પાસમેં હૈ. ક્ષેત્રકા ફર્ક હૈ. ઐસે ભગવાનકે ક્ષેત્રમેં ફર્ક હૈ. ઉસકે ક્ષેત્રમેં તો આનંદકી પકતા હૈ. આહાહા..! ઉસકે ક્ષેત્રમેં દુઃખ ઔર મિશ્રતા નહીં હોતી. આહાહા..! ભાઈ! વહ તો અંદરસે વિશ્વાસ આના ચાહિયે ન. આહાહા..! યહ બાહરસે મિલ જાય ઐસા નહીં હૈ. આહા..! અપૂર્વ પુરુષાર્થ હૈ.

યહાં વહ કહા હૈ. કૌન-સા હૈ? ૭૫. '**જિન્હોંને ચૈતન્યધામકો પહિચાન લિયા હૈ વે સ્વરૂપમેં ઐસે સો ગયે હૈં...**' આહાહા..! ચૈતન્યધામકા સમકિતમેં ભાન હુઆ, વે સ્વરૂપમેં ઐસે સો ગયે હૈં અર્થાત્ સ્વરૂપમેં ઐસે એકાકાર હો ગયે હૈં કિ '**બાહર આના અચ્છા હી નહીં લગતા.**' આહાહા..! અતીન્દ્રિય આનંદકા અનુભવ કરનેકે સિવા બાહર કિસી ભી વિકલ્પમેં આના અચ્છા લગતા નહીં. આહાહા..! સૂક્ષ્મ બાત હૈ. ચૈતન્યધામકો પહિચાન લિયા હૈ ઉસકી બાત હૈ. આહાહા..! કૈસે પ્રાપ્ત હો, વહ તો પહલે આ ગયા. આહા..!

'**ચૈતન્યધામકો પહિચના લિયા હૈ વે સ્વરૂપમેં ઐસા સો ગયે હૈં...**' આનંદમેં લીન. બાહ્ય શુભાશુભ પરિણતિ ભી હોતી હૈ, લેકિન અંતરમેં લીન હૈ. આહાહા..! અંતરમેં ધ્યેય ધ્રુવકા ધ્યેય કભી છૂટતા નહીં. ધ્રુવકી દૃષ્ટિ કભી છૂટતી નહીં. આહાહા..!

સમકિતી લડાઈમેં હો તો ભી ઉસકા ધ્રુવકા ધ્યેય વહાંસે હટતા નહીં. ઐસી બાત હૈ અંદરકી. આહા..! '**સ્વરૂપમેં ઐસે સો ગયે હૈં કિ બાહર આના અચ્છા હી નહીં લગતા.**' અંતર આનંદસ્વરૂપ ભગવાન, ઉસકા અંદર ભાન હુઆ, અનુભવ હુઆ તો બાહર નિકલના અચ્છા નહીં લગતા. બાહર નિકલના અચ્છા નહીં લગતા. આહાહા..!

'**જૈસે અપને મહલમેં સુખસે રહનેવાલે ચક્રવર્તી રાજાકો બાહર નિકલના સુહાતા હી નહીં, વૈસે હી જો ચૈતન્યમહલમેં વિરાજ ગયે હૈં...**' આહાહા..! ચૈતન્ય અસંખ્ય પ્રદેશી મહલમેં અંદરમેં વિરાજકર, ઉસકા અનુભવ કરકે ઉસમેં રહતે હૈં. આહાહા..! બાહરમેં તો રાગાદિસે કામ કરતે હૈં. લેકિન અંદરમેં દૃષ્ટિકા ધામ વહાં પડા હૈ. '**બાહર આના કઠિન લગતા હૈ, ભારરૂપ લગતા હૈ.**' આહાહા..! અતીન્દ્રિય આનંદમેંસે નિકલના ભાર લગતા હૈ. '**આંખસે રેત ઉઠવાને જૈસા દુષ્કર લગતા હૈ.**' આહાહા..! આંખસે રેતકો ઉઠાના. ઐસે ધર્મીકો ચૈતન્યધામકી દૃષ્ટિ લગી હૈ, ધામકા અનુભવ હુઆ હૈ, ઉસકો બાહરકી ચીજ બોજા લગતી હૈ, ભાર લગતા હૈ. કૈસા?

'**જો સ્વરૂપમેં હી આસક્ત હુઆ ઉસે બાહરકી આસક્તિ ટૂટ ગઈ હૈ.**' સ્વરૂપમેં ઐસા લીન હુઆ હૈ, ભલે લડાઈ હો, કામ વિષયકી વાસનામેં હો, લેકિન અંદરકી દૃષ્ટિમેં ધૂન લગી હૈ વહ હટતી નહીં. ધ્યેયમેં ધ્રુવકા પરિણમન હુઆ, વહ પરિણમન કભી હટતા નહીં. (શ્રોતા :- પ્રમાણ વચન ગુરુદેવ!)